

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Hegedűs István ügyvéd (...) által képviselt felperes neve (...) felperesnek, az Országos Bírósági Hivatal (fél címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2014. április 15. napján kelt, 19.P.../2013/18. számú ítélete ellen a felperes 19. sorszám alatti fellebbezése folytán meghozta az alábbi

#### í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles a felperes az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket külön felhívásra az államnak megfizetni.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

#### I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Állam javára külön felhívásra 36.000 forint eljárási illetéket.

Az ítélet tényállása szerint a felperes és házastársa G... N... között a Budakörnyéki Járásbíróságon 5.P.../2010. számon bontóper van folyamatban. A házassági bontóperben vitás a 2005. május 29. napján született C... utónevű gyermek feletti szülői felügyelet gyakorlásának módja, a gyermekkel való kapcsolattartás, a gyermektartásdíj mértéke, valamint a felek utolsó közös lakásának használata is. A Budakörnyéki Járásbíróság a 2011. november 9. napján meghozott 51. sorszámú előzetesen végrehajtható végzésében ideiglenes intézkedéssel kötelezte jelen per felperesét gyermektartásdíj fizetésére és szabályozta a felperes, illetve a C... utónevű kiskorú gyermek közötti kapcsolattartás rendjét. A járásbíróság az 56. sorszámú végzésével az 51. sorszámú végzést a kapcsolattartásra vonatkozó részében módosította, valamint a felperesnek az Ü..., K... u. 25. szám alatti ingatlanra vonatkozó lakáshasználati jogát a folyamatos hétközi kapcsolattartások idejére korlátozta. Az előzetesen végrehajtható végzés alapján a felperes 2011. december 16-ától kezdődően minden páros héten szerdán 18 és 20 óra között használhatta az ingatlant.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Pest Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság a 2012. április 27. napján kelt 1.Pkf.../2012/3. számú végzésével az ideiglenes intézkedést tartalmazó végzést a kapcsolattartásra vonatkozó részben megváltoztatta és mellőzte azt a rendelkezést, amely a felperesnek az Ü..., K... u. 25. szám alatti ingatlanra vonatkozó lakáshasználati jogának korlátozásával jár, a hétközi kapcsolattartást az elvitel jogával engedélyezte, minden második héten, a szerdai napokon 16 és 19 óra közötti időszakban, egyebekben az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A felperes 2012. március 13. napján birtokvédelmi kérelemmel fordult Ü... község jegyzőjéhez és kérte, hogy a jegyző kötelezze az alperest arra, hogy az Ü..., K... u. 25. szám alatti ingatlanba való

felperesi bejutást biztosítsa, kötelezze G... N...t az ingatlan kulcsainak átadására és a jövőre nézve a jogsértés megszüntetésére. A jegyző a felperes birtokvédelmi kérelmét a 2012. április 23-án kelt .../2012. számú határozatával elutasította, ezért a felperes 2012. május 21. napján keresettel fordult a Budakörnyéki Járásbírósághoz a birtokvédelmi határozat megváltoztatását kérve. A Budakörnyéki Járásbíróság a 2012. november 13-án meghozott 3.P.../2012/7. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította és kötelezte 40.000 forint + áfa összegű perköltség megfizetésére. Az ítélettel szemben a felperes fellebbezést nyújtott be, azt azonban később - az időközben a bontóperben megszületett másodfokú végzés tartalmára tekintettel - visszavonta, így a birtokvédelmi ügyben keletkezett ítélet 2012. december 28-án jogerőre emelkedett.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette az emberi méltósághoz, magánélethez, személyes szabadsághoz és mozgásszabadsághoz fűződő személyiségi jogait, amelyre tekintettel 90.000 forint nem vagyoni kára megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Emellett 71.800 forint - a birtokvédelmi nemperes, illetve peres eljárásokkal felmerült - vagyoni kár megtérítése iránti igénygel is élt. Álláspontja szerint az alperes önkényes jogszabályi és ténybeli döntése elzárta őt attól, hogy tartózkodási helyét szabadon megválaszthassa és beléphessen a külön vagyonába tartozó és általa is használt ingatlanba, az ingóságaihoz nem férhetett hozzá, a szokásos életvitelét nem folytathatta. Az alperes törvényes alap nélkül beavatkozott a magánéletébe és magánszférájába. Az 56. sorszámú végzés az emberi méltósághoz való joga lényeges tartalmát érintette, magánéletét, személyes szabadsághoz, mozgásszabadsághoz és tulajdonhoz való alkotmányos jogát korlátozta.

Másodlagosan a Ptk. 349. §-ára alapítottnan terjesztette elő kártérítési igényét. Az alperes jogellenes magatartását abban látta megnyilvánulni, hogy törvényes alap nélkül hozott olyan végzést, amelyet tételes jogi szabály nem tett lehetővé. Emellett nem tett eleget az indokolási kötelezettségének sem és jogszabályi alap nélkül előzetesen végrehajthatóvá nyilvánította a végzést. Erre tekintettel csorbultak a felperes Alaptörvényben biztosított, korábbiakban felsorolt személyiségi jogai.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Arra hivatkozott, hogy a peres eljárásban az alperes egyik szervezeti egysége, a Budakörnyéki Járásbíróság a jelen per felperese által előterjesztett kereset alapján járt el, mely eljárásra a Pp. rendelkezései az irányadóak. A polgári peres eljárás tárgyát éppen a peres felek polgári jogai és kötelezettségei képezik, ezért a peres eljárás nyilvánvalóan érinti a jogalanyok személyhez fűződő jogait és azokra a bírósági döntés kihatással van. A személyiségi jogvédelem szabályai erre tekintettel nem alkalmazhatóak, mivel az alperes közhatalom gyakorlójaként jár el, így a Ptk. 349. §-ának (1) és (3) bekezdése irányadó az eljárására. Ez alapján sem lehet azonban alapos a felperes keresete, mert az általa felhozott jogsérelem rendes jogorvoslással orvosolható volt és az orvoslásra is került.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét nem találta alaposnak. Határozatát Magyarország Alaptörvénye I. cikkének (1) és (2) bekezdésére, II. cikkére, IV. cikk (1) és (4) bekezdésére, VI. cikk (1) bekezdésére, XIII. cikkére, XVIII. cikk (7) bekezdésére, XXVII. cikk (1) bekezdésére, valamint a Ptk. 75. §-ának (1) és (2) bekezdésére, 76. §-ára, 78. § (1) bekezdésére, 82. §-ára, 84. § (1) bekezdésére, 339. § (1) bekezdésére és 349. §-ának (1) és (3) bekezdésére alapította.

Mindenek előtt a felperes által elsődlegesen személyiségi jogsértésként, másodlagosan bírósági jogkörben okozott kárként előterjesztett igény jogalapjának elválaszthatatlan összefüggésére mutatott rá, amelynek következtében a felperes által sérelmezett személyiségi jogsérelmet a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése alapján, azon keresztül vizsgálta, mert a sérelmes cselekmények bírósági eljárásban történtek, ezért álláspontja szerint a két jogcím külön-külön nem vizsgálható.

Kifejtette, hogy a Ptk. 349. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 349. § (1) bekezdése a bírósági jogkörben okozott kár megtérítésével kapcsolatosan többlet tényállási elemet kíván meg, a kártérítés feltétele ugyanis annak fennállása is, hogy a felperes által hivatkozott kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, illetve ezeket a jogorvoslati lehetőségeket a fél igénybe vette. A beszerzett iratokból az elsőfokú bíróság megállapította, hogy sem az első, sem a másodfokú döntést meghozó bíróság nem lépett ki abból a mederből, amelyet az eljárási és anyagi jogszabályok a számára meghatároznak. Az ideiglenes intézkedéssel szemben a felperes a rendes jogorvoslati lehetőségével élt amelynek eredményeként a végzést a másodfokú bíróság megváltoztatta. A felperes által sérelmezett helyzet tehát rendes jogorvoslással elhárítható volt.

Az elsőfokú bíróság utalt a töretlen ítélkezési gyakorlatra, amely szerint mérlegelés alapján meghozott határozat kizárólag kirívóan súlyos jogértelmezési tévedés esetén képezheti kártérítés alapját, az emberi méltóság vagy más, személyhez fűződő jog megsértésének megállapítására pedig csak az ad alapot, amennyiben a jogszabálysértést a fél személyiségének lényegét alkotó ismérvek miatt követték el. A felperes a perben nem állította, hogy személyisége lényegét alkotó tulajdonságok és ismérvek miatt sértett az alperes szervezeti egysége jogszabályt, a felperes személye ellen irányuló közvetlen támadás hiányában a személyiségi jogok megsértésének megállapítására nincs lehetőség. Emellett nem lehet eltekinteni attól, hogy a bíróság a jogviták eldöntése során állami kényszer (végrehajtás) útján érvényesíthető kötelező erejű döntéseket hoz, azaz közhatalmat gyakorol. A bírósági döntések szükségszerűen tartalmazhatnak olyan kényszerelemet is, amelyek bizonyos fokban a személyiségi jogok korlátozásával járnak. Nincs ez másként a családjogi vitákban sem, ahol a jogvita természete folytán különösen gyakran kell a bíróságnak olyan típusú döntést hoznia, amelynek meghozatala jogvita hiányában a felek magánautonómiájába tartozna. Ezen felül a felperes és házastársa bontóperében is alkalmazandó a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (Csjt.) 1. §-ának (2) bekezdése szerint a törvény alkalmazása során mindenkor a gyermek érdekében figyelemmel és jogait biztosítva kell eljárni, azaz a jogvita elbírálása során nem csak a peres felek érdekeit és alkotmányos jogait kell mérlegelni, hanem ennek a gyermek mindenképp felett álló érdekében kell állnia.

A felperes jogai az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a magánlakás használatának korlátozottságán túl nem sérültek, mert a gyermekkel való kapcsolattartási joga, emberi méltósága, jóhírneve és egyéb, a keresetében hivatkozott jogai sérelmét csak állította, de azt nem lehetett tényként megállapítani a rendelkezésre álló adatok alapján. A házastársával elmérgesedett viszony és az életközösség megszakadása elkerülhetetlenül okozza a személyes kapcsolata, családi és magánélete átalakulását, a gyermekével való együttlét minőségének és mennyiségének megváltozását, ez azonban nem hozható összefüggésbe az alperes eljárásával. A keresetben sérelmezett döntés jellegéből következik, hogy az eredeti állapot nem helyreállítható a tekintetben, hogy az első és a másodfokú döntés meghozatala közötti négy hónapos időszakban a felperes lakáshasználati joga a kéthetenkénti szerdai kapcsolattartás idejére volt korlátozva.

Megjegyezte az elsőfokú bíróság továbbá, hogy a felperes birtokvédelmi ügyben benyújtott keresete felesleges volt, mert a kereset benyújtásakor már megszületett a alperes neve végzése, azaz nem állt fenn olyan körülmény, ami a felperes ingatlannal kapcsolatos használati jogait korlátozta volna. Ebből arra következtetett, hogy a kár bekövetkezte és az alperes magatartása közötti összefüggés a jogalap helyállósága esetén sem áll fenn. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította.

A határozattal szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet

megváltoztatását és a kereset szerinti döntés meghozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás részben hiányos, részben iratellenes, az ítélet jogi okfejtése pedig belső ellentmondásokkal terhelt. Megalapozatlanul állapította meg az elsőfokú ítélet, hogy a felperes lakáshasználata 2012. április 27-étől nem szenvedett korlátozást. Bár a lakáshasználat korlátozását hatályon kívül helyező másodfokú végzést az alperes 2012. április 17-én meghozta, az az elsőfokú bíróságra csak 2012. május 22-én érkezett és azt a felperesi jogi képviselő 2012. június 25-én vette át, a házastárs pedig csak a júniusi kézbesítés után biztosította a felperes ingatlanba történő maradéktalan bejutását. A birtokvédelmi kereset 2012. május 16-ai benyújtásakor ezért a felperes nem ismerhette annak tényét, hogy a alperes neve hatályon kívül helyezte a lakáshasználatot korlátozó végzést. Erre tekintettel tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság ítéletében, hogy feleslegesen került sor a kereset benyújtására a birtokvédelmi ügyben. Figyelmen kívül hagyta a törvényszék továbbá, hogy a fellebbezés következtében megszületett másodfokú végzés csak a jövőre vonatkozóan orvosolta a jogellenes helyzetet, annak visszamenőleges hatálya nem volt, így a felperes öt hónapig nem használhatta az ingatlanát és nem élhette a megszokott életvitelét. A végzés előzetesen végrehajthatóvá nyilvánítása következtében a fellebbezés nem volt képes joghatást kiváltani és orvosolni az elsőfokú bíróság kirívó jogalkalmazási hibáját, a jogsértés következményeit csak a jövőre nézve tudta megszüntetni. Vitatta a felperes a fellebbezésében, hogy a felróhatóság körén kívül eső téves jogalkalmazás történt az alperes szervezeti egysége részéről, mert az egyöntetű bírói gyakorlat szerint ha a jogszabály rendelkezése nyilvánvaló és egyértelmű, a ténymegállapítás és a döntés pedig nem mérlegelés eredménye, úgy nem lehet szó a felróhatóság körén kívül eső téves jogalkalmazásról. A mérlegelés jogszabályi és ténybeli alapjai a perbeli esetben a jogerős végzésben foglaltak szerint is hiányoztak. Ellentétes a tényekkel az elsőfokú bíróság azon álláspontja, miszerint a felperes jogai a lakáshasználaton felül nem sérültek. A végzés meghozatala előtt napi rendszerességgel látogatta gyermekét, ezért egyértelmű, hogy a kapcsolattartás és a lakáshasználat korlátozása nem a gyermek érdekében történt, és általa súlyosan sérültek mind a gyermek, mind a felperes jogai. Az elsőfokú bíróság a személyhez fűződő jogok tartalmát leszűkítve jutott arra a következtetésre, hogy a felperes ingatlanra való belépésének jogellenes korlátozása és a gyermekével, valamint az ottani környezetével való kapcsolattartás hiánya nem alapozott meg személyiségi jogsértést.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult, annak helyes indokai alapján.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges mértékben lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg és abból helytálló érdemi döntést hozott. Indokaival a Fővárosi Ítéltábla nagyobb részt egyetértett, a fellebbezésben foglaltakra tekintettel azokhoz az alábbiakat fűzi.

A felperes keresetében az emberi méltósághoz, magánélethez, személyes szabadsághoz és mozgásszabadsághoz fűződő személyiségi joga sérelmét állította, mert álláspontja szerint a bírósági döntés elzárta őt attól, hogy tartózkodási helyét szabadon megválaszthassa és beléphessen a külön vagyonába tartozó, általa is használt ingatlanba, az ingóságaihoz nem férhetett hozzá, a szokásos életvitelét nem folytathatta. Erre tekintettel vagyoni és nemvagyoni kára megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Másodlagosan a Ptk. 349. §-ára alapítottan terjesztette elő kártérítési igényét, azt állítva, hogy az alperes törvényes alap nélkül hozott olyan végzést, amelyet tételes jogi szabály nem tett lehetővé, és nem tett eleget az indokolási kötelezettségének sem.

A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperes által állított

személyiségi jogsérelmet a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésén keresztül kell vizsgálni, ezt az összevont vizsgálatot nem indokolja, hogy a sérelmes cselekmények bírósági eljárásban valósultak meg. A felperes által érvényesített két jog részben eltérő jogi alapon nyugszik, ezért a bíróságnak mind a személyhez fűződő jogsérelem megvalósulása, mind a közigazgatási jogkörben okozott kár feltételeinek fennállta tekintetében külön-külön állást kell foglalnia.

A Fővárosi Ítéltábla a személyhez fűződő jogsérelem megállapítása iránti kereset tekintetében az alábbiaknak tulajdonított jelentőséget.

A Ptk. 75. §-ának (1) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogok a törvény védelme alatt állnak, azokat mindenki köteles tiszteletben tartani.

A Ptk. 76. §-a szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése.

Az Alkotmánybíróság az emberi méltósághoz való jogot az ún. általános személyiségi jog egyik megfogalmazásának tekinti, melyet a bíróságok is minden esetben felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható. Az általános személyiségi jog az ember értékmínőségének a kifejeződése. Az emberi méltóság fogalmát a Ptk. 76. §-a nem határozza meg. A polgári jog által biztosított személyiségvédelem körében az ember személyiségét alkotó lényegi tulajdonságok és ismérvek összessége jelenti az emberi méltóságot és (külön nevesített személyiségi jogok hiányában) a személyiséget ebben a vonatkozásban ért támadás ad csak alapot az emberi méltóság sérelme miatti, személyiségi jogvédelemre (EBH2007. 1598).

A felperes nem állította a perben, hogy személyisége lényegét alkotó tulajdonságok és ismérvek miatt nem tartotta be az alperes szervezeti egysége a jogszabályokat, illetve hogy azokat kifejezetten személyére tekintettel sértette meg. A felperes személye ellen irányuló közvetlen támadás hiányában a Ptk. 76. §-ában védett emberi méltóság megsértésének megállapítására ezért nincs lehetőség. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg ítéletében, hogy a perbe vont bíróság szervezeti egysége által elkövetett esetleges jogalkalmazási tévedés önmagában, a felperes személye ellen irányuló közvetlen támadás hiányában nem ad alapot a Ptk. 76. §-ában védett emberi méltóság sérelmének a megállapítására. Ezért nem lehetett alapos a személyhez fűződő jogsérelemre alapított kártérítési igény sem.

A felperes ugyanezen tényekre és összetre vonatkozóan a Ptk. 349. §-ának (1) és (3) bekezdésére alapítottan bírósági jogkörben okozott kár megtérítésére is kérte az alperes kötelezését. Eszerint bírósági jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette. Bírósági jogkörben okozott kárról akkor lehet szó, ha az az igazságszolgáltatás gyakorlásával, tehát a bíróság feladatainak teljesítése körében megvalósított tevékenységgel, vagy mulasztással okozati összefüggésben keletkezett. Az ilyen kár megtérítését igénylőnek kell az általános szabályoknak megfelelően bizonyítania, hogy a bíróság jogellenes tevékenységével, vagy mulasztásával okozati összefüggésben kára keletkezett. Helyesen rögzítette az elsőfokú bíróság ítéletében, utalva a töretlen ítélkezési gyakorlatra, hogy mérlegelés alapján meghozott határozat csak kirívóan súlyos jogértelmezési tévedés esetén képezheti kártérítés alapját. Önmagában az a körülmény pedig, hogy a másodfokú bíróság részben megváltoztatta az elsőfokú határozatot nem teremthet kártérítési alapot, ugyanis a bírósági határozat elleni fellebbezés

lehetősége éppen a perbelihez hasonló hibák kiküszöbölésére hivatott. Az ideiglenes intézkedéssel szemben a felperes a rendes jogorvoslati lehetőségével élt, amelynek eredményeként a végzés a másodfokú bíróság által megváltoztatásra került. A felperes által sérelmezett helyzet tehát rendes jogorvoslattal elhárítható volt, amelyre sor is került, ezért nem állnak fenn a Ptk. 349. §-ának (1) és (3) bekezdésében írt előfeltételek.

Mindezekre tekintettel megalapozottan döntött az elsőfokú bíróság, amikor a felperes keresetét elutasította.

Szükségtelenül állapította meg azonban, hogy a felperes a birtokvédelmi ügyben alaptalanul indított keresetet, mert a kereset benyújtásakor már megszületett a alperes neve végzése, amelynek következtében nem állt fenn olyan körülmény, ami a felperes ingatlannal kapcsolatos használati jogait korlátozta volna. E kérdésben történő állásfoglalás meghaladja jelen per kereteit, ezért az elsőfokú ítélet indokolásának vonatkozó részét a másodfokú bíróság mellőzi.

A kifejtettek következtében a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján - az ismertetett indokolásbeli pontosítással, illetve kiegészítéssel - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, azonban az alperesnek a másodfokú eljárással összefüggésben igazolható költsége nem merült fel, ezért a másodfokú perkoltségról rendelkezni nem kellett.

A per tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről az Ítéltábla az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése szerint határozott.

Budapest, 2015. április 2.

. Lesenyei Terézia s.k.  
a tanács elnöke

Dr. Békefiné dr. Mózsik Tímea s.k.  
előadó bíró

Dr. Pullai Ágnes s.k.  
bíró

A kiadmány hitelül: